

Przyszłość odnawialnego wodoru w Polsce

21 listopada 2024 r. na 22. posiedzeniu Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw wdrażającą do polskiego systemu prawnego podstawowe zasady funkcjonowania rynku wodoru (projekt UD36, druki sejmowe nr 743, 796 i 796-A). Posłowie wykazali się niezwykłą wręcz zgodnością: za projektem głosowało 447 posłów, przeciw 1, a wstrzymało się 17. Przebieg głosowania pokazuje, że ustanowienie zasad rynku wodoru w Polsce jest sprawą niezwykle ważną. Projekt trafił do Senatu i będzie głosowany już na kolejnym posiedzeniu, które zaplanowane jest w dniach 4-6 grudnia 2024 r. Co do zasady ustawa ma wejść w życie w terminie miesiąca od jej ogłoszenia (art. 19 projektu ustawy).

Jeśli chodzi o kształtowanie się ram prawnych dla rynku wodoru w Polsce, wspomniany projekt ustawy jest dopiero pierwszym krokiem zapewniającym podstawowe i konstrukcyjne zasady funkcjonowania tej gałęzi gospodarki. Drugim aspektem skutecznego rozwoju są instrumenty wsparcia nowych inwestycji i podmiotów funkcjonujących na rynku. Najnowszych informacji co do planów polskiego rządu w tym zakresie dostarcza nam projekt Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu (KPEiK) – wodorowi i pokryciu zapotrzebowania na niego poświęcony został obszar 3.6.

Po pierwsze, potwierdzono zamierzenie wprowadzenia kontraktu różnicowego dla produkcji wodoru w przemyśle. Jak możemy przeczytać w treści dokumentu (Działanie 75): „Kontrakt różnicowy ma polegać na zapewnieniu pomocy publicznej w formie ustalonej wcześniej kwoty dopłaty do ceny 1 kg wodoru wyprodukowanego przez producenta i wykorzystanego przez odbiorcę w Polsce. Dopłata ma zmniejszyć różnicę pomiędzy ceną wodoru odnawialnego i tzw. wodoru szarego (otrzymywanego z surowców kopalnych). Natomiast, zapewnienie ceny wodoru odnawialnego na poziomie pozwalającym mu konkurować na rynku z wodorem szarym, tj. usunięcie ryzyka związanego z nadal początkowym stadium rozwoju technologii i produkcji wodoru odnawialnego, powinno doprowadzić do zmniejszenia ryzyka polskich projektów wodorowych i przyczynić się do rozwoju rynku wodoru odnawialnego w Polsce. Mechanizm ma ułatwić zastępowanie, głównie w przemyśle, tzw. wodoru szarego wodorem odnawialnym.” O tym, że prace nad mechanizmem kontraktu różnicowego dla wodoru trwają, Ministerstwo informowało już latem br.

Mniej precyzyjnie opisane zostały formy wsparcia finansowego dla budowy nowych jednostek wytwórczych wodoru niskoemisyjnego (Działanie 76), chociaż na wstępie Obszaru 3.6. zaznaczono, że ze względu na „dość wysokie” wymagania, jakie stawia Dyrektywa RED III „w pierwszej kolejności dążyć się będzie do budowy własnych zdolności produkcyjnych.” Wiadomo, że środki na ten cel mają pochodzić z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

W dokumencie wskazano także, że zaktualizowany zostanie dokument Polska Strategia Wodorowa do roku 2030 z perspektywą do roku 2040, która powstała w 2021 r. Strategia pozostaje nieaktualna chociażby z uwagi na późniejsze wejście w życie Dyrektywy RED III, co miało miejsce w listopadzie 2023 r. To, co może martwić najbardziej, to że prognozy co do szacowanej produkcji wodoru odnawialnego w roku 2030 r. przedstawione w KPEiK są niższe niż te, które prezentowane były Strategii Wodorowej. W Strategii wskazano, że „na 2030 r. przewidziano dążenie do osiągnięcia mocy zainstalowanej z niskoemisyjnych źródeł i procesów na poziomie 2 GW, która umożliwi produkcję 193 634,06 ton wodoru rocznie (...)”. Z kolei z prognoz przedstawionych w KPEiK wynika, że „Projektowany kontrakt finansowy na wodór może zapewnić w 2030 r. wytworzenie do 113 tys. t na wodór na potrzeby przemysłu i transportu (łącznie potrzeby – 315 tys. t). Przewiduje się, że poza tym strumieniem na potrzeby przemysłu i transportu możliwe jest wybudowanie w Polsce mocy produkcyjnych wodoru odnawialnego zapewniającej produkcję 43 tys. t zielonego wodoru”, co łącznie daje 156 tys. ton.

Na szerszą perspektywę rządowych planów na rynek wodoru przyjdzie nam poczekać do publikacji projektu zaktualizowanej Strategii, bowiem sam z KPEiK nie jest wystarczająco stanowczy w tym zakresie: z jednej strony wskazywana jest konieczność rozwoju mocy produkcyjnych odnawialnego

wodoru, z drugiej zaś w nawiązaniu do aktualizacji Strategii wskazuje się, że „W dokumencie zostaną określone ścieżki rozwoju rynku wodoru RFNBO w Polsce wraz ze wskazaniem optymalnych scenariuszy. Pozwoli to odpowiedzieć na pytania, czy z punktu widzenia gospodarki oraz bezpieczeństwa energetycznego lepszym rozwiązaniem jest import czy produkcja wodoru RFNBO w Polsce.”

W kontekście bliskiej perspektywy wypełnienia wymogów Dyrektywy RED III tempo podejmowanych działań jest dość wolne. Ustawę ustanawiającą ramy prawne dla rynku udało się uchwalić dopiero 3 lata po przyjęciu Strategii, chociaż deklarowany harmonogram działań legislacyjnych był znacznie bardziej ambitny. Zgodnie ze Strategią przyjęcie wodorowego pakietu legislacyjnego dotyczącego zasad funkcjonowania rynku oraz wdrażającego system zachęt planowane było na 2022 r.

Pierwotnie tekst ukazał się: CIRE, 28.11.2024